

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

LETNO (AÑO) XLVII (41)

Štev. (No.) 19

BUENOS AIRES

26. maja 1988

Gradivo za slovensko ustavo

Nova jugoslovanska vlada pod Mikuličem je hotela priviti centralistične vijake, zato je pred meseci predložila osnutek popravkov ustawe. V Sloveniji so strokovnjaki, juristi in kulturniki takoj pripravili razna srečanja, na katerih so nedvomno ugotovili, da so ti popravki popolnoma centralističnega značaja in da še bolj privezujejo Slovenijo na Beograd. Zato so svetovali, da naj se že takoj od začetka vsa razprava o njih odkloni, ker so tako nasproti slovenskemu hotenju in samobitnosti.

Ko je predlog prišel v parlament, so vsi poslanci — razen enega — glasovali za debato o ustavnih amandmajih. Že to je pokazalo, da so oblastniki, tudi slovenski, odločeni spremeniti ustavo, čeprav se javnost izreka proti.

Na javni debati se je z več strani, predvsem iz Društva pisateljev, Cerkve in drugih intelektualnih plasti pojavljali čedalje bolj odklonilni predlogi. Druge popravke, ki so jih Slovenci vnesli v amandmaj, pa je nato pristojna komisija preštudirala in seveda v bistvu odklonila. Predvsem pa je bilo poudarjeno, da so temelji ustave nedotakljivi, kar pomeni, da je še vedno partija vodilna in edina politična sila, ki ima pravico vladati.

Končno so se pojavili glasovi, da je treba najprej spremeniti slovensko ustavo in šele nato naj država Slovenija sklepa, če in kako naj se odloči glede Jugoslavije, kajti Slovenija je suverena.

Ker so bili protesti, predlogi in popravki kot bob ob steno, so se kulturniki in pravniki in sociologji končno odločili, da store pogumen korak, sploh ne ozirajoč se na dosedanje marksistično, partijsko in centralistično ustavo ter so pripravili in objavili **nov osnutek — Gradivo za slovensko ustavo**.

DR. JURE KOCE

Za konec aprila je izšla knjižica, ki so jo predstavili v Cankarjevemu domu. Pripravili so jo od Društva slovenskih pisateljev Milan Apih, Janez Menart, Tone Pavček, Tone Peršak, Dimitrij Rupel in Veno Taufer; s strani slovenskega sociološkega društva pa France Bučar, Tine Hribar, Peter Jambrek, Mitja Kamušič, Veljko Rus in Ivan Svetlik.

Najprej je treba ugotoviti, da je to izhodišče in gradivo sestavljeno v popolnoma demokratičnem (v zahodnem smislu besede) pluralističnem duhu. To je dosedaj prvi demokratični ustavni osnutek slovenske države.

V njem ni ne duha ne sluha o vodstvu partije, Jugoslaviji in NOB, delegatskem sistemu, dolgoveznem prepovedovanju in dovoljevanju, itd. Osnutek je preprost in jasen, govori o vesti in duhovnosti, priznava suverenost slovenske države, neposredne, svobodne in pluralistične volitve (tudi s strankami), neodvisnost sodišč, itd. Skratka, kot demokratično izhodišče je popolnoma spremljivo — in kot mislimo — za Slovenijo tudi koristno in potrebno.

Ker je bilo to gradivo dano v javnost, da se o njem razmišlja in se ga dopolnjuje, ga z veseljem sprejemamo v razpravo tudi mi v emigraciji, da ob njem izrečemo tudi svoje mnenje in pripombe. S tem se bo osnutek gotovo obogatil, saj bo o njem debatirala matična, zamejska in zdomska Slovenija v svobodi in demokratičnosti.

Da bo vsej politični emigraciji dostopno ta Gradivo, ga bomo začeli objavljati v prihodnji številki našega lista. Prosimo tudi vse strokovnjake, politike in mislece, da se po globijo vanj; pripravljeni smo objavljati njihove pripombe kot doprinos k bodoči demokratični ustavi slovenske države.

Tine Debeljak ml.

Verniki so sovražniki sistema

je naslov članka, katerega je Franz Feller objavil v Neue Vorarlberger Tageszeitung 27. aprila. Imel je razgovor z jugoslovanskim kardinalom dr. Franjom Kuharićem, iz katerega posnamo:

Vprašanje: Gospod kardinal! Južnega meseca bo papež Janez Pavel II. že drugi obiskal Avstrijo. V Jugoslaviji pa verniki zastonj čakajo na njegov obisk, čeprav je bilo že več važnih dogodkov, kot npr. evharistični kongres hrvaške Cerkve v letu 1984 ali pa obletnica smrti sv. Metoda. Ali se partija morda boji, da bi zaradi tega izgubila svoj prestig?

Odgovor: Že pred sedmimi leti je jugoslovanska škofovska konferenca prvič povabila papeža. Vlado smo že večkrat prosili za razgovor, a vedno smo slišali: „Vlada bo najprej govorila s Sveti stolico, potem šele s škofi...“ Na moja vprašanja pri pristojnih oblasteh vedno dobim odgovor: „Obstajajo gotove težave, katero moramo preje rešiti.“ Kakšne so te težave, pa še do danes ne vem.

Vprašanje: Ali boste 25. junija v Krki navzoč pri srečanju s papežem Janezom Pavлом II.?

Odgovor: Upam, da.

Vprašanje: Še predno ste bil imenovan za kardinala, ste se vedno zavzemali priznavanje pravic, človeka. Ali je doseženo, kaj pozitivnega od tistega časa?

Odgovor: Na papirju ustava sicer priznava svobodo veroizpovedi, vendar so na Hrvaškem verniki še vedno smatrani za državljanje druge vrste. Otroci, ki obiskujejo verou — ki se vrši izven šolskega pouka — morajo pričakovati represalije. Imao časopise, ki še vedno trdi, da je verska vzgoja nevarna. Mesta v državnih ustanovah so vernikom za-

pta in to brez ozira na njihove sposobnosti. Skoro vse važne službe v politiki, gospodarstvu in tudi v kulturni in vzgoji so rezervirane za člane partije. Tako je torej upravičeno, če govorimo o državljanju drugih vrste. Kot vernik si sovražnik sistema. Politične situacije ne analiziram, ker bi mi lahko očitali, da se vtipkam v politiko. Zahtevam pa, da se morajo spoštovati splošna načela svobode in enakopravnosti vseh ljudi, posebno še, ker imata v zadnjem času liberalizem in relativizem velik vpliv na mladino. Pot v nihilizem je nevarna. Dogaja pa se, da se zaradi takšnega položaja marxikateri kristjan — sicer proti svojemu prepričanju — vpiše v komunistično partijo. Predvsem v manjših krajih se učitelji javno ne upajo v cerkev, ker bi to njim in njihovim družinam lahko škodilo. Osebno čutim dolžnost, da o problemih govorim jasno. In če so ti problemi javni, jih moramo tudi javno obravnavati.

Dalje se je časnikar razgovarjal z dr. Kuharićem o gradnji ali preureditvi cerkva, o načrtovanem zmanjševanju števila vernikov (ker je marksizem uradna ideologija), o njegovem osebnem odnosu do političnih osebnosti (...da, enkrat na leto se srečamo na uradnih sprejemih vlad), o ločitvah zakonov in abortusu (okrog 400.000 letno!), o Marijinem prikazovanju v Medjugorju in o kardinalovem ocenjevanju stanja Cerkev po koncu.

Pod veliko sliko kardinala dr. Kuharića je časnikar Franz Feller napisal: „Neustrašeno in borbeno nastopa jugoslovanski kardinal Franjo Kuharić v odnosih med Cerkvijo in vlado. O notranjepolitičnih proble-

mih pa uporablja diplomatske odgovore. Na vprašanje o gospodarskem kaosu v Jugoslaviji je kratko beseden: „Brez komentarja.“ Dr. Kuharić pozna meje, v katerih se sme gibati Cerkev v naši sosedni deželi.“

O smrti dr. Korošca

Še vedno se slišijo govorice in nekdo je pred kratkim celo pisal, da dr. Korošec ni umrl naravne smrti, ampak da je bil zastrupljen. Toda da so take govorice popolnoma neupravičene in neutemeljene, bo jasno razvidno iz sledečega:

Bilo je poleti leta 1924. Dr. Korošec je sedeł pri kosilu na vrtu bivšo zelo popularne restavracije „Kolarac“ skupaj s prijateljem Boškom Bogdanovićem, urednikom časopisa Vreme. Mlad mož pristopi k mizi in Bogdanović reče dr. Korošcu: „Dovolite, da vam predstavim svojega nečaka Miloša Sekulića, študenta medicine; uspešno je končal štiri leta, a sedaj na jesen gre v Pariz, da se bo na tamoznji univerzi specializiral za notranje bolezni.“ Ko dr. Korošec to sliši, reče Sekulić: „Glejte, da se boste vpisali na oddelku medicinske fakultete, ki ga vodi profesor Marcel Labbé, specialist za diabetiko. Tako, ko boste promovirali, boste mož zdravnik, ker sem jaz diabetik.“

In tako se je tudi zgodilo. Miloš Sekulić je promoviral za doktorja medicine in je bil polnih 15 let osebni zdravnik dr. Korošca.

Dr. Korošec, tedaj predsednik se-

nata, je umrl dne 14. decembra 1940. Največji slovenski dnevnik „Slovenec“ je takoj naslednjega dne (15. decembra) med drugim poročal, da je dr. Korošec kot mož „železne discipline“ vedno ob istem času zgodaj zjutraj vstajal in ga nikoli ni bilo treba buditi. Ker pa omenjena dne ni kot po navadi vstal, je njegov osebni sluga „Dragi“ (Glavinić, splošno znan in priljubljen v slovenskih krogih v Beogradu) potrkal na vrata spalnice in zaklical: „Gospod predsednik, brivec je tu.“ (vsako jutro je brivec prišel ob dočasnem času.) Ker ni dobil nobenega odgovora, da Dragija obšla težka slutnja; stopil je v spalno sobo in našel predsednika v globoki nezavestni. Dragi je takoj po telefonu klical tri zdravnike in sicer dr. Miloša Sekulića, dr. Nikola Beloševića in dr. Aleksandra Rajkovića. Najdobesedno citiram, kaj „Slovenec“ v zvezi s tem poroča: „Zdravniki so poskušali vse, da bi voditelju Slovencev ohranili za narod in državo tako dragoceno življenje. Toda vsi napori so ostali brez uspeha. Zdravniki so ugotovili samo nastop smrti. To je bilo davi ob 7. uri.“

Sedaj bom pa napisal, kaj mi je

dr. Sekulić osebno pripovedoval: „Tačko mi je bilo jasno, da bodo običajni poskusi neuspešni, in hitro sem rekel obema kolegama: gospod predsednik je klinično mrtev; edina možnost, da mu rešimo življenje je, če mu dam injekcijo adrenalina direktno v srce. Oba zdravnika mi rečeta: „Kolega, nikar tega ne storite, ker če ne uspete, bodo ljudje govorili, da smo ga ubili.“ Jaz sem vztrajal in rekel: Govorim iz izkušnje, imel sem dva popolnoma identična primera in z injekcijo adrenalina sem rešil dve življenji. — Vkljub temu oba zdravnika ugovarjata: Dr. Korošec je krupna politička ličnost“ (prevodeno: zelo visoka politična osebnost), mi ne smemo dati nobene možnosti, da bi se moglo govoriti, da smo ga ubili.“

Dr. Sekulić sem poznal dobrih 40 let. Dejstvo je in to je bilo splošno znano, da je bil zdravnik dr. Korošec in kot tak tudi njegov osebni prijatelj. Naj pripomnil, da sem pred dvema letoma (1986), ko sem bil v Parizu, iz radovednosti šel na medicinsko fakulteto univerze, kjer sem ugotovil, da je v letih 1920 do 1930 profesor Marcel Labbé res predaval kot specialist za diabetiko in notranje bolezni („diabetes et maladies internes“).

Kot dolgoletni osebni zdravnik je dr. Sekulić hotel dr. Korošcu samo dobro. Isto velja tudi za oba druga zdravnika. Dr. Sekulić mi je večkrat govoril, da mu je žal, da ju je poslušal. A vedel je, da sta oba kakor on prijatelja in občudovalca dr. Korošca in to je nanj vplivalo, da je opustil svojo namero dati injekcijo adrenalina dr. Korošcu v srce. (Mognogre naj omenim, da so mi slovenski in avstralski zdravniki rekli, da je imel dr. Sekulić prav, to je, da bi tedaj v taki situaciji edino injekcija adrenalina v srce morebiti rešiti življenje dr. Korošcu.)

Da je dr. Korošec umrl naravne smrti, govoriti tudi okolnost, da so v kritičnem času (to je, ko je šel spati, in zjutraj, ko bi moral kot običajno vstati) bili v njegovi neposredni bližini izključno ljudje, ki so mu hoteli samo dobro. Alojzij Kralj, očarjan, Slovenec po rodu, je kot po navadi v spalni sobi pomagal dr. Korošcu se sleči; tako da je on bil zadnji, ki je videl dr. Korošca še živega. Ko „Dragi“ ni zjutraj mogel zbuditi predsednika, je poleg omenjenih zdravnikov telefonično klical najprej dr. Nikolaja Pavelića kot šefa kabine predsednika senata, Veljo Jovanovića kot kabinetnega šefa v prosvetnem ministrstvu, senatorja dr. Smodeja, že prej omenjenega Boška Bogdanovića (strica dr. Sekulića), bivšega ministra Magarasevića, beograjskega urednika „Slovenca“ Krošja, beograjske podružnice Ljubljanske zadržne banke ravnatelja Končana in predsednika Agrarne banke Barića. Vsi so se zelo hitro odzvali telefonskemu pozivu; prišle so tudi: žena ministra dr. Kreka, žena dr. Besednjaka in nekaj usmiljenih sester z zelo splošno prednico Hudetovo. Vtis je bil, kot da so vsi prišli istočasno, in kot „Slovenec“ poroča: „obkrožili so posteljo svojega ljubljanskega sefa in voditelja in nemu zrli v njegov premlili obraz.“ Torej mil obraz, kakor da spi; nobenega znaka zastrupljenja ali nasilne smrti.

D-ova.

OB ROBU

STALIN JE DAL USTRELITI
200 OFICIRJEV

Po poročilih DPA agencije je sovjetski časopis „Ogonyok“ pred kratkim poročal, da je Stalin leta 1941 — tik pred vdom nemških čet na Sovjetsko zvezo — dal ustreliti 200 do 300 oficirjev Generalnega štaba rdeče armade, brez vsake sodne odločbe. Bili so že od leta 1937 zaprti v zloglasnih ječah Lublanke in so jih usmrtili, ker sovjetske oblasti niso več imele časa, da bi jih evakuirale. Glavni vzrok pa naj bi bil, ker so bili po mnenju Stalina nezanesljivi. „Ogonyok“ tudi trdi, da so za ta posek bili poleg Stalina odgovorni tudi Laurenti Berija (ki je bil usmrčen leta 1953 pod vladanjem Hruščeva), maršal Klement Vorošilov ter zunanj minister Venčeslav Molotov (ki je pripravil pakt med Hitlerjem in Stalim).

Skoro prav vse gori navedene osebe sem dobro poznal in niti ena sama ni nikdar govorila, da je dr. Korošec bil umorjen ali zastrupljen. To vse sem napisal resnici na ljubo, čeravno mi bo kdo zopet očital „srbofilstvo“. Dejstvo je, da nisem srbofil, a dejstvo je tudi, da nisem srbofil. Kot pravnik skušam biti objektiven, držeč se principa: „Amicus Plato, sed magis amica veritas.“

MED KNJIGAMI IN REVIJAMI

LEV DETELA: ČASOMER ŽIVLJENJA

„Časomer življenja“ Leva Detela, s podnaslovom „Spominsko srečanje s polpreteklostjo“, je pravzaprav še prvi del knjige, kajti pisatelj obljublja, da ga bo nadaljeval z „Zapredenino med dvema stoloma“.

„Časomer“ je manj kot življenje pis in je več; je manj, ker opisuje samo del življenja, do trenutka, ko se je izselil v Avstrijo, in je več, ker iz njega izvemo za razmere in ljudi, ki se niso nikali samo njeni, ampak so krojili usodo večine slovenskega naroda.

Detela je razdelil „Časomer“ na sedem „Spominskih dni“, za vsako dobo življenja en dan — eno poglavje.

Čudovito pot je imel ta človek in prav to pot opisuje v „Časomeru“. Rojen 1. 1939 tik pred izbruhom druge svetovne vojne v Ljubljani, v starji družini z močno tradicijo slovenskih razumnikov — nekateri so prehajali iz liberalizma v zavzetoto katolištvo, drugi v komunizem, kar je opazno tudi na Detetu. Razen očeta, Detela nikogar ne označuje, kaj je bil, bili pa so Detete svojevrstna družina, ki je dala Slovencem deželne glavarje vojvodine Kranjske, pisatelje, profesorje, sodnike, finančnike, upravnike, učitelje, celo svetniški kandidat Friderik Irenej Baraga je izviral iz te družine. V vezani izdaji, na ovitku, knjiga prinaša cel rodovnik Detelov, ki so posegali v narodno življenje na ta ali oni način.

Deteta je otrok polpretekle dobe, skoraj bi lahko rekli, da je „Časomer“ opis porajanja nove slovenske družbe, iz katere je izšla današnja. Deteta ni bil zadovoljen ne srečen v družbi, ki je nastajala, sprva morebiti ne toliko iz prepričanja, ampak iz spominov, prepričanje je prišlo iz razumske analize. Kljub temu, da je odraščal, študiral, se razvijal in skušal uveljavljati v novi družbi, v kateri je imel vse pogoje, da bi dosegel visoka mesta, se je zanimal za vodilne vodilne, ki so imeli oblast, zaradi ozkega stalinističnega dogmatizma. Tega je imel priliko opazovati v Ljubljani, pa ni segal na kmene, še manj pa v štajersko Središče v Medjimurju, kamor se je pogosto zatekal.

Posledica komunizma in stalinskima je imel priliko opazovati v lastni družini: razočaranje nad novim življenjskim vzorcem, ki so ga no-

Tone Brulc

vi oblastniki vsiljevali v šoli, literaturi, puhta propaganda, krivice, žalostne in podle vloge, ki so jih odigrali slovenski kulturniki na univerzi, prostovoljno ali pa na ukaz partije, pisanje, grobosti, panskualizem, vse to ga je vedno znotrila sililo, da se je zatekal v Medjimurje, kjer so ostali sorodniki eks-ljudje, ki nove oblasti niso razumeli ne sprejemali.

Deteta so reševali žene: prababica, babici, teti, nazadnje žena Milena Merlak. Predno je razumsko dognal nesmisel vsiljevanja nove oblasti, predno je zapazil krivice, pravilnost družbe, ki je ni poznal, je po ženah zaslutil, da je nekoč bila še druga — drugačna družba, ki je umirala s temi ljudmi. Doživjal jo je ob vernosti žená-sorodnic, vendar ne tiho in vdano, Deteta je postal disident-diskonformist z novo družbo. Začel je rasti v dve dimenziji in ene — materialistične. Rast Detete opisuje „Časomer“.

Čeprav Detelovega pisanja o usodi domobranstva ne moremo jemati za točno, posebno kar se tiče datumov, pa na izvire način pokaže partijsko propagando in laži o tem, skoraj do časa Kochekovega intervjua s Pahorjem: domobranci so na prisilnem delu, domobranci so v kočevskih rudnikih, domobranci delajo atomsko bombo za Tita, domobranci so izginili, do končnega — domobranci so pobiti! In to šele četrtideset let!

„Časomer življenja“ je Detelova 12-13 knjiga — skoraj polovico literarne produkcije zadnjih let ima Deteta v nemščini. Kot pisatelj je začel prehajati v nemščino, vendar prav ta zadnja knjiga dokazuje, da ga še skrbijo vprašanja slovenstva, nerazjasnjena preteklost. Morda bi sedanji slovenski oblastniki to z veseljem pozdravili. Potrčeva grožnja, da bi ga najrajkšči lastnoročno ustrelili, in Kmečeva psovka, da je Deteta „faistično-belegardistični provokator“, bi namigovala na to.

Stran, molči ali pa smrt!

Če je Deteta fantast, avantgaristični utopist, irealec, varovalec okolja v literaturi, tega ne moremo trditi za Detela-politika. V politiki ima zelo realne pojme in zaradi teh se ga otevrijo v domovini. O tem piše: „Najhujši problem Jugoslavije (lahko bi kar napisal Slovenije!) je etičnega značaja. Gre namreč za to, da se vsi vodilni člani komunistične partije koncem koncov zavejo, kak-

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Čeprav je v radikalizmu dejansko vprašanje predsedniškega kandidata rešeno, vendar kordobski guverner Angeloz še ni legalno potren. Peronizem se nahaja pred neznankom ali Cafiero ali Menem. Levica ne ve ali nastopi združeno ali ločeno. V tem položaju so liberalne in konservativne sile prehiteli vse ostale tekmece, in Alsogaray, stari „inženir-kapel“ je dejansko prvi oklicani kandidat za predsednika na bočnih volitvah leta 1989. Vsa čast mu, in čeprav nima nobenega izgleda na uspeh, ga vendar ta nova čast preseneti v trenutku, ko sile njegove stranke rastejo, in mu je uspelo združiti precejšen del doslej atomizirane argentinske zmerne desnice, ki sama sebe rada ocenjuje za sredino.

ZAPLETENA DEDIŠINA

Kot sad dolgoletnih naporov in nekaterih značilnih dogodkov argentinske politike, se je Alsogaray znašel na čelu tkm. federalistične struje. Ime moramo kaj previdno sušati, ker ima v zgodovini svoje značilne in včasih ne popolnoma jasne opredelitev. A v modernem času lahko zasedimo to strugo kot novo politično formacijo potem, ko je zvezda generala Onganía padla v zaton in se je, po Levingstonovem odmoru povzpel na predsedništvo general Lanusse. Njegov minister za social-

šno odgovornost so si l. 1945 po kravilih obračunavajih naložili na svoje rame, ko so sklenili, da ne bodo depustili nikakršne opozicije in resničnega pluralizma in da oblasti kratko in mnoč do bodo do konca čascv več delili z nikomer drugim, kakor s samimi seboj, pa naj se ves svet postavi na glavo.“

Odlomki Detelovega dnevnika, ki jih vstavlja v Spominske dni, nam kažejo rast pisatelja in duhovni razvoj človeka, triinštirični fotografij na koncu knjige pa fizično rast in okolje v katerem je odraščal.

„Časomer življenja“ je kritika, so anali slovenske družbe od l. 1945 do današnjih dni.

Opremo „Časomera“ je preskrbel Detelov sošolec arh. Jure Vombergar, knjiga ima 250 strani, izšla je v broširani in vezani opremi, izdala jo je Slovenska kulturna akcija kot svoje 133. redno izdanje. Dobi se na Ramón L. Falconu in pri Slogi v Ramos Mejía.

za takšen inter-nacionalizem gre, saj se je Bučar v svojem inkriminiranem govoru dejansko izrecno predstavil kot Slovenec in je govoril o bodočnosti Slovenije in Jugoslavije kot možni skupnosti svobodnih in enakopravnih narodov.

Nič ne de, če je Bučar dejansko razvijal in razvil svojo misel družače; izdajstvo naj bi bil storil z opozorilom sekcijske za srednjo Evropo Evropskega parlamenta, da je finančna pomoč jugoslovanski vladam v prvi vrsti pomoč njej v uresničevanju njenega apriornega, brezpričivnega projekta, s katerim nam osečuje in nas bo popeljala v „lepši jutri“. Bučar je opozoril, kaj takšna pomoč realsocialističnim vladam pomeni in kaj bi tudi v prihodnjem naredila z njo: „zagovila“ bi jo (morda bi bil tudi super sonic in novi srbski helikopter financiran z njo?), dejanski dolg pa bi pripisala h glavnici, ki naj jo plača — kdo?

Bučar je bil povsem jasen: „Slehdernina neposredna pomoč, posebno finančna, vladam teh držav (real-socialistični — op. S. H.) razširja možnosti, da se izognejo neizogibnemu: revidiranju svojega sedanega kurza; omogoča jim, da lahko nadaljujejo svojo sedanjo praks protidemokratičnega upravljanja svojih ljudstev. To je ključna točka v razmerju do sedanega procesa v teh državah.“ To je res ključna točka! In podpišem to misel!

Po pripisovanju nacionalnega izdajstva Bučarju igra Smole perfidno igro in — hote ali nehoti — „računa“ na prizadetost, čustva državljanov: ljudje naj bi se zgrozili

Gre za skupen program in gre zlasti za — kandidature.

In o tem je tekla debata v zadnjem času. UCeDÉ je dosegla sporazum z demoprogressisti in potem še z Demokratsko konfederacijo. S tem so se zaenkrat zadovoljili, in že organizirali nastop za predsedniško formulo Alsogaray (UCeDÉ) — Natale (demoprogressist). Res je velik korak naprej, a ta korak predstavlja zanikanje tiste nove velike formacije, ki bi lahko, in to v kratkem času, uspešno temeljil na posamezne okrajne politične formacije v eno idejno strugo, katere temelj je bila federalistična ideja.

Na naslednjih volitvah so krepko zmagali peronisti, a številni poslanci teh provincijskih strank so skovali enoten blok v parlamentu in tam začeli sanjati o „tretji“ izbiri, ki naj bi počasi rasla in med peronisti in radikalni pobirala glasove tistih, ki bi obupali nad napakami enih in drugih. A Manrique je vodil to skupino preveč personalistično in avtoritarno. To je bilo nevarno za človeka, ki je slonel skoraj izključno na svojem prestižu, kajti za seboj ni imel močne strankarske formacije. Skupina se je počasi razbila in provincijske stranke so znova nastopila pot atomizacije.

Ko se je po mnogih letih Argentina znova povrnila na pot ustave, se je pokazalo, da so te majhne stranke izgubile na moči. Vse je drvelo ali za peronisti ali za radikalni. Obdržale so se močne le v Corrientesu (avtonomisti in liberalci) ter v San Juanu (bloquisti). Za tem so napake radikalne vlade pokazale možnost peronistične reakcije. Nova Alsogarayeva stranka UCeDe je izredno napredovala v prestolnici, in se pričela širiti v provinci Buenos Aires. Pritok mladine, zlasti k univerzitetni formaciji UPAU, je pokazal možnost „liberalne bodočnosti“. V tem položaju je bilo razumljivo, da je Alsogaray začel sanjati o dedičini pokojne FUFEPO (Federativistične ljudske sile).

NA KRATKO POGLEJMO

Ko smo že omenili učitelje, se je stvar rešila tako: pol in pol. A bistveno ni, kdo je zmagal in kdo je bil poražen, marveč koliko danes trpi vzgoja v vseh ozirih, in koliko, vsled tega, trpi ugled vlade.

Kar se vlade tiče, so razni opozovalci govorčili o nesporazumu med Alfonsinom in Angelozom. Nekateri so celo govorili o tem, da bo cordobski guverner odstopil od kandidatske časti. Vse so le prazne marnje. Dejstvo je, da v takem položaju noben vladni guverner nima poti postlane z rožicami. Trenja in pogajanja so v takem položaju neizogibna.

Neizogibna je tudi dirka dolarja, ki se je znova povzpel. Tako ima Argentina novo čast svoji anakroniji, da dolar raste, medtem ko po vsem svetu pada. Sanje stabilnosti pa se medtem spreminjajo v blodno dirko inflacije.

di, da Jugoslavija čimprej pride iz svoje ekonomske in družbene krize. Hvala bogu, če je res tako — prav k temu je Bučar zahodnoevropske vlade tudi pozival! — Smole je torej uporabil še eno igro: tisto, kar je kdaj sam trdil ali storil, mu zanika in odvzame, nato pa kot svoj argument in očitek postavi zoper inkriminirano osebo.

Pri tem je Smole „spregledal“ neko čudno dejstvo: da se namreč za isto, kakor se je zavzemal Bučar v odnosu zahodnoevropskih držav do jugoslovanske vlade, slovenska politika sama zavzema na mednarodni ravni znotraj Jugoslavije! Ko se namreč bojuje zoper dajanje v „sklad za nerazvite“ in pavšalno razdeljevanje finančnih sredstev „vladam“ v nerazvitih področjih. Ali je potem slovenska politokracija tudi zagrešila „nacionalno (proletarsko) izdajstvo“ — kar ji zvezna politokracija tudi očita? Kako naj se tega očitka ubrani, če pa uporablja isti miseln vzorec kakor zvezna?

Slovenska vlada s svojimi zahtevami po ekonomski upravičenosti in odgovornosti pri vlaganju sredstev v nerazvite področja, ne zanika potrebe (in tudi pripravljenosti!) po pomoci ljudstvom, ljudem v nerazvited področjih, pač pa problematizira pavšalno dajanje republiškim in pokrajinskim in lokalnim „vladam“, ki sproti „zagonijo“ vso finančno moč, in zagovarja „zdrževanje dela in sredstev“ na tem področju. Iсти vzorec je Bučar predlažal tudi v odnosu do jugoslovanske vlade

Delo, 19. marca

Spopad na razpotju II.

Miseln obrazec (ki je bistven del „druge faze“) takšne obtožbe je naslednji:

a) Pomoč Jugoslavije je (le) pomoč jugoslovanski vladam. Apriorna predpostavka take misli je: vladam — Jugoslavija / Jugoslavija = vladam. Kar pomeni: pomoč, ki ni pomoč vladam, ni pomoč Jugoslaviji; oziroma: pomoč Jugoslaviji je le, če je pomoč vladam.

b) Kdor zanika potrebo pomoči vladam, je za rušenje Jugoslavije (ne za „rušenje“ vladam!).

c) Ker je Jugoslavija nacionalna država oziroma nacija (proletarcev!) je oporekanje pomoči vladam (diktaturi proletariata!) — nacionalno izdajstvo.

Oziroma, kakor naj bi bil rekel Jože Smole: „Zame je to, kar je naredil Bučar v tem govoru v sekcijski evropskega parlamenta, enako nacionalnemu izdajstvu.“ (Spopad na razpotju, Delo 11. marca 1988.) Enako, torej v bistvu isto kot nacionalno izdajstvo, torej (oblika) nacionalno izdajstvo samo.

Druga faza: Ta je povsem neodvisna od tebe in te pogosto prav presenetli. Oglasijo se namešči tisti, ki se — hočeš nočeš — čutijo prizadete, ker si jim — hote ali ne — stopil na žulj. In sicer se oglašajo z obtožbo, da si „notranji sovražnik“ ali — v Bučarjevem primeru — da si zagrešil „nacionalno izdajstvo“.

SPOMENKA HRIBAR

Spopad na razpotju II.

Miseln obrazec (ki je bistven del „druge faze“) takšne obtožbe je naslednji:

a) Pomoč Jugoslavije je (le) pomoč jugoslovanski vladam. Apriorna predpostavka take misli je: vladam — Jugoslavija / Jugoslavija = vladam. Kar pomeni: pomoč, ki ni pomoč vladam, ni pomoč Jugoslaviji; oziroma: pomoč Jugoslaviji je le, če je pomoč vladam.

b) Kdor zanika potrebo pomoči vladam, je za rušenje Jugoslavije (ne za „rušenje“ vladam!).

c) Ker je Jugoslavija nacionalna država oziroma nacija (proletarcev!) je oporekanje pomoči vladam (diktaturi proletariata!) — nacionalno izdajstvo.

Oziroma, kakor naj bi bil rekel Jože Smole: „Zame je to, kar je naredil Bučar v tem govoru v sekcijski evropskega parlamenta, enako nacionalnemu izdajstvu.“ (Spopad na razpotju, Delo 11. marca 1988.) Enako, torej v bistvu isto kot nacionalno izdajstvo, torej (oblika) nacionalno izdajstvo samo.

Druga faza: Ta je povsem neodvisna od tebe in te pogosto prav presenetli. Oglasijo se namešči tisti, ki se — hočeš nočeš — čutijo prizadete, ker si jim — hote ali ne — stopil na žulj. In sicer se oglašajo z obtožbo, da si „notranji sovražnik“ ali — v Bučarjevem primeru — da si zagrešil „nacionalno izdajstvo“.

MALI OGLASI**ARHITEKTI**

Audrey Duh — izdelovanje načrtov, vodstvo in gradnje del v Bariločah in okolici; nemški posli. P. Moreno 991, 5. nadstr. C — 8400 Bariloče.

ZDRAVNIKI

Bogomila Rebozov, psihologinja — tečnoba, nespečnost, potrlost, splošni živčni in duševni problemi. — Moreno 458, I. 7, La Lucila, T. E. 799-8823 (po 19. uri).

ZA DOM

POHISTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Martin Kovacić — T. E. 765-1682.

PREGELJ in simovi: izdelava kuhinjskega pohištva; Montevideo 35 — Tablada — T. E. 652-8157.

REDECORA — celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeeje, zaves, tapete, preproge — Bolívar 224, Ramos Mejía, T. E. 654-0352.

Garden Pools — konstrukcije bazenov — filtri — avtomatično zalivanje — Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel, T. E. 664-4874.

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave — private — trgovske — industrijske — odobritev načrtov. Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel, T. E. 664-1656.

ADVOVATI

dr. Vital Ašič — odvetnik; ponedeljek, sredo, petek od 17. do 19., Don Bosco 168 — San Isidro; T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs — vsakovrstne civilne, delavskie in trgovske zadave v Capitalu in Pcia. Ba. As. — Tucumán 1455, 9. nadstr. E - Tel. 45-0320 - poned., torek, četrtek od 16 do 20.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester — Gana 119 - Capital - (1 kvadro severno od postaje Liniers).

Alpe Hogar — Stane Mehle — vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda — Sarmento 385, 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 312-2127.

Cena največ štirih vrstic A 5.- za enkratno objavo, za ves mesec — 4 številke — A 15.-

**V pritličju
SLOGE
MORENO
RAMOS
MEJIA:
POSLOVNNA PISARNA
za vse člane SLOGE:**

• Splošne informacije • Prevodi dokumentov • Posredovalnica dela • Slovenske knjige • Narodne in verske pesmi • Kasete • Reliefs • Pravna posredovalnica — dr. Jože Dobovšek ml. — po predhodni prijavi. Od ponedeljka do petka od 15.-19. ure.

Maks osojniki**Potovanje**

Nekako ob treh popoldne smo se pripeljali v bližino slapov Iguazú. (V jeziku guaraní: i — voda, reka; guazú — velika.) Hoteli smo južili, zato smo oblegli edino sendvičerijo. Ulila se je ploha. Stiskali smo se v lópi in se prerivali ob točilni mizi. Najbolj bistri in nasilni so dobili sendviče in pivo, drugi pa smo se moralni zadovoljiti s kavo, čajem in nekateri s še koka-kolo. Vodnik je lastnika krépko obrenkal, a mi se zaradi tega nismo nasitili.

Slapovi! Nekaj zares čudovitega! Ob gledanju fotografij si človek ustvari le medlo sliko tega naravnega čuda. Najsilnejši je seveda Hudičev ūrelo. Ob padanju voda ne šumi, temveč buči. Poleg tega slapa jih je še 255. Ogledali smo jih ob vznožju, v sredini in na vrhu. Za civilizirani svet jih je l. 1541 odkril Alvaro Núñez Cabeza de Vaca. Kot posebno zanimivost nam je vodnik povedal in pokazal lastovkam podobne ptičke, ki da gnezdi pod slapovi. S silno hitrim zaletom predejajo debele curke vode. Kaj vse se najde v náruvi!

Tudi k rudniku dragih in poldragih kamnov so nas popeljali. Na

OBVESTILA**SOBOSTA, 28. maja:**

SPZ Gallus — koncert Marijinih pesmi v Slovenski hiši ob 20.30.

NEDELJA, 29. maja:

Zegnanje pri Mariji Pomagaj.

SREDA, 1. junija:

Spominski sestanek Zveze slovenskih mater in žena v Slovenski hiši. Govornik prof. Slavko Zupan.

SOBOSTA, 4. junija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

V Slovenskem domu v Berazategui ob 18. mašča in blagoslov novega dela.

Tečaj za odrasel v okviru Slovenskega srednješolskega tečaja ob 17.40 v Slovenski hiši.

3. kulturni večer SKA: dr. Vinko Brumen; Filozofija in herezija; v Slovenski hiši ob 20.

NEDELJA, 5. junija:

Spominska proslava žrtev revolucije v Slovenski hiši ob 16. uri.

SOBOSTA, 11. junija:

Večker z Marijo v Slovenski hiši ob 19.15 v priredbi zveznih odborov SDO in SFZ.

NEDELJA, 12. junija:

Slovenska procesija Sv. Rešnjega telesa v Don Boskovem zavodu ob 15.30.

SOBOSTA, 18. junija:

Redni pouk Slov. srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

NEDELJA, 26. junija:

Proslava šolskih otrok na čast sv. Alojzija s sv. mašo in igro.

RESITEV KRIŽanke

Vodoravno: 1) Podvoz. 6) Otopel.

11) Obri. 12) Luk. 14) Bere. 15) Lon.

16) Kamor. 18) Som. 19) Ak. 20) Po-

tepuh. 22) Se. 23) Siromašen. 25) Aga-

pe. 27) Ilova. 29) Medeno. 31) Imovit.

32) Kec. 33) Pod. 35) Tek. 36) Nož.

37) Dolber. 39) Car. 41) In. 42) Doren-

jen. 44) Tu. 45) Čineja. 46) Adamit.

Navpično: 1) Polagam. 2) Obok. 3)

Drn. 4) Vi. 5) Zlato. 6) Okopa. 7) Db.

8) Pes. 9) Eros. 10) Lemenat. 13) U-

memo. 16) Koren. 17) Rušim. 20) Pi-

pec. 21) Helot. 23) Sadež. 24) Novec.

26) Gekoni. 28) Vikati. 30) Opora. 31)

Ideja. 34) Obe. 36) Nič. 37) Dol. 38)

Red. 40) Rut. 42) De. 43) Na.

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+

+